

Fra: Sixten Rahlff <Sixten.Rahlff@3rw.no>
Sendt: mandag 31. mai 2021 22:10
Til: Postmottak planogbygg
Kopi: Knutsen, Knut Andreas
Emne: Innspill til Arealstrategi for Dokken
Vedlegg: Dokken.docx

Hei.

Beklager litt sent innspill. Jeg trodde det var 31.05.21.

Men vi sender det allikevel.

På oppfordring fra BT kommer det også som et debattinnlegg som en del av den offentlige samtale.

Til info lagde 3RW en visjon for Dokken ifbm med Drømmebyen som ble utsilt i Galleriet. Det er veldig lenge siden. Husker faktisk ikke årstallert.

Dette sammen med Fortunen arkitekter sin visjon kan være viktige bidrag i det videre arbeidet.

Lykke til. Vi stiller gjerne opp om det er noe vi kan bidra med.

Med vennlig hilsen

Sixten Rahlff

Faglig leder

+47 99 59 96 91

3RW arkitekter

C. Sundts gate 53

5004 Bergen

www.3rw.no

Dokken, en urban lillebror til Nordnes?

Bergen er så heldig at vi fremdeles har noen sjønære industriområder igjen som er tilgjengelig for ny byvekst. Dette gjelder spesielt for Dokken og Laksevåg. Om man skal klare å skape en urban og sosialt bærekraftig bydel handler det om de overordnede valg man tar. Urbanisme er et vanskelig fagfelt og det å skape en velfungerende ny bydel i transformasjonsområdene er ekstremt krevende. Visualiseringen og planene for kommunens fremtidige arealstrategi for Dokken viser tydelig disse utfordringene. Formålet med en arealstrategi er å gi hovedføringer for videre utvikling av Dokken. Slike konsepter eller arealstrategier har vi mange gode eksempler på i Bergen, både i oppbyggingen av den historiske bykjernen og fra moderne byutvikling. Etableringen av de historiske allmenningene som gav lys og utsikt til sjøen i den tette trehusbebyggelsen, den klassisistiske byplanen rundt Lille Lungegårdsvann med aksene mellom teateret og biblioteket, bygget på inspirasjon fra europeisk byplanlegging, er eksempler på dette. Her etablerte man byens mest sentrale byrom som Festplassen og Torvallmenningen med tverrgater hvor man enten fikk blikkontakt med universitetshøyden og Johanneskirken mot vest, eller Fløyfjellet i øst. I senere tid har Bergen utviklet strategier for opparbeidelse av byrom og oppgradering av disse som har fått nasjonal og internasjonal oppmerksomhet. Noen av de siste tilskudd til gode arealstrategier er utviklingen av grønn kollektivtrafikk gjennom etableringen av Bybanen, og opparbeidning av ny bystrand rundt Store Lungegårdsvannet som vil bli et sentralt vannbasert rekreativt område for byen. Alt dette av stor betydning for Bergen som en av de vakreste urbane byene i Europa. En by hvor forholdet mellom den tette urbane byen og kransen rundt av sjø og fjell er blant de viktigste kvalitetene.

Grunnlaget for den foreslåtte arealstrategien for Dokken har blant annet blitt utviklet gjennom parallelløppdrag der forslag fra tre ulike og høyt kvalifiserte miljø innenfor urban planlegging har levert sine fremtidsvisjoner. Alle forslag har på sin egen måte fokusert på en sosial og grønn bærekraft hvor det å forlenge kaifronten og bo og arbeide i direkte nærhet til sjøen har vært et viktig kvalitetsprinsipp. I forlengelsen av dette arbeidet har kommunen selv utført noe de kaller en «klipp og lim» fase. Altså å ta det beste fra de tre forslagene for å lage den perfekte byplan. Dette er en meget krevende øvelse. Kommunens forslag til arealstrategi for Dokken blir «litt av alt», og man mister mange av de distinkte urbane kvalitetene som de tre forslagene hadde i utgangspunktet.

Heldigvis er prosessen man nå er inne i på Dokken med høringsinnspill nettopp en slik åpning for tilbakemeldinger. Her bør temaer som byggehøyde og tetthet på kvartalsstruktur diskuteres. Et større spill av ulike høyder og tetthet i bebyggelsen ville skapt et bedre og mere inkluderende boligmiljø. Slik planen fremstår nå er det nærmest en enhetlig byggehøyde fra 6 til 8 etasjer pluss tak, noe som gjør at bykvartalene blir høye og virker mørke i gårdsrommene.

Det fører videre til avgrensingen av planen. Ut ifra den offentlige diskusjonen om det i det hele tatt er plass til viktige aktører som Akvariet og Havforskningsinstituttet på Dokken, viser dette at planen kanskje er for liten og for lite visjonær. Man har jo all mulighet for å etablere den foreslåtte parken på flytende konstruksjoner ut i vannet mot nord. Slik som Fortunen engang viste gjennom sin fantastiske visjon for Dokken. (se illustrasjon). Altså forlenge byggegrunnen ut i fjorden og gjøre Dokken om til fremtidens moderne lillebror til Nordnes. Da ville man hatt plass til mer bybygging og mulighet for et rikere og mer mangfoldig bymiljø. Et bymiljø hvor man også kunne klart å etablere flere boliger for innbyggere med normal inntekt. Til sist virker lagunen og den store stranden som er foreslått både plasskrevende og malplassert. Ny strand kommer rundt Store Lungegårdsvannet og det finnes nydelige eksempler på urbane små sjøbad både på Nordnes, i Sandviken og nå sist ved Lillepudden.

Hvorfor man ikke har engasjert et av de tre miljøene som utviklet parallelloppdragene til å utvikle planen er merkelig. På Nordhavnen i København, som kan sammenlignes med Dokken som transformasjonsområde, vant det den gang unge arkitektkontoret Cobe masterplanen. Det har nå blitt til et fantastisk nytt byområdet under Cobe sin engasjerende ledelse. Og Cobe har utviklet seg til et av Europas fremtidsrettede arkitektkontorer med spesialisering på nettopp urban byutforming. Slik skapes en god by og gode fagmiljø. Lykke til med den videre prosessen for fremtidens Bergen! Noen ganger kommer man raskt fremover ved å ta noen skritt tilbake.

Sixten Rahlff – partner i 3RW arkitekter og professor innen arkitektur og urbanisme ved Bergen arkitekt høyskole